

KIJK EENS OM JE HEEN . . .

Heleen Abrahamse, Marie Christianne Frans

In Friesland, Groningen en Drente zijn ongeveer 1000 bijenhouders. Bijen heeft men voor de honing en voor de hobby. In Noord-Nederland zijn ongeveer 3 soorten bijen. Het houden van bijen is erg belangrijk voor de natuur en het landschap, omdat bijen erg bloemvast zijn, dwz. dat ze steeds dezelfde soort bloemen opzoeken. Ze zorgen zo voor bestuiving bij bloemen.

In de Middeleeuwen werden in de kloostertuinen veel bijen gehouden. De monniken wonnen honing en was. Honing was in die tijd de enige zoetstof en was werd gebruikt voor het maken van kaarsen. De kerken gebruikten daarvoor jaarlijks duizenden ponden was. De waarde van honing verminderde door de komst van suiker en de waskaars werd meest vervangen door de goedkopere vetkaars; de laatste jaren worden er echter weer meer waskaarsen gebruikt.

De eerste honing werd geoogst uit holle boomstammen of stukken hollestam, die met een houten deksel boven werden afgesloten en op de grond geplaatst. Later kwam de strokorf, die het vele eeuwen heeft volgehouden in diverse modellen. Al heeft een goed korfvolk zijn bekoring, toch zijn ze ongeschikt om 100 % honing te oogsten. Ze zijn lastig in het gebruik en het zwermen is moeilijk tegen te gaan, omdat voldoende controle onmogelijk is.

Na 1900 kwam dan ook de bijenkast in gebruik en deze voldoet in alle opzichten uitstekend. Zo vaak er honing is, kan deze worden afgenomen en controle is iedere dag mogelijk, zonder het bijenvolk te schaden. Voor de amateur-imker en de beginnening is de kast de aangewezen bijenwoning.

Het aantal bijenvolken in Nederland liep van $\pm 1870 - \pm 1920$ terug van $\pm 200.000 -$

± 100.000 . In 1950 bedroeg dit aantal weer 180.000, waarna weer een daling intrad. Op dit ogenblik zijn het ± 100.000 .

De laatste jaren stijgt dit aantal weer, doordat velen in hun vrije tijd aan bijensport gaan doen. Het is een hobby geworden. Het is echter een van de weinige takken van sport, waarbij de inkomsten de uitgaven ruimschoots kunnen dekken, mits goed beoefend en het weer meewerkt. En . . . van de winst, gemaakt uit een liefhebberij, behoeft geen belasting te worden betaald.

Gemiddeld heeft een imker thans ruim 7 volken. De daling van het aantal volken werd vooral veroorzaakt door het verdwijnen van zeer veel beroepsimkers en door het in kultuur brengen van grote heidevelden.

De grootste bedreiging voor het voortbestaan der bijenhouderij vormen de vele landbouwgiften en enkele gevaarlijke bijenziekten.

Wat de landbouwgiften betreft, is er een landelijk voorschrift, zodat niet meer gespoten mag worden met voor de bijen giftige stoffen en dan vooral niet in open bloemen. Daarop wordt door de "Algemene Inspektiedienst" scherp toegezien.

Imkers, die koolzaad in de buurt hebben staan, doen er goed aan contact op te nemen met de eigenaars daarvan, om te vragen of men vooraf bericht mag hebben, wanneer er gespoten zal worden. Samenwerking op dit gebied werkt heilzaam en voorkomt ongevallen.

Er worden in ons land kursussen gegeven voor beginners en gevorderden. Beginners krijgen 4 theorielessen en 12 lessen in de praktijk. Gevorderden krijgen 12 lessen theorie en 4 praktijklessen. Voor het noorden kan men zich melden bij P. Kamstra, Verl. Hereweg 169, 9721 AP Groningen, tel. 050-267633 en bij J. T. Smit, Landstei-

BIJEN HOUDEN ALS NUTTIGE HOBBY

nerweg 20, 9761 HH Eelde, tel. 05907-2668.

De meeste imkers zijn lid van de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland, met afdelingen in elke provincie, adres: Grintweg 273, 6704 AP Wageningen, tel. 08370-22733.

Daar kunt u vragen tot welke afdeling uw woonplaats behoort en wie de bestuursleden zijn.

Wij spraken met de heer P. Kamstra uit Groningen, die sinds 1958 imker is en de gegevens voor dit artikel leverde.

Hoe komt men aan de bijen?

Vroeger kreeg je een bijenvolk, maar nu moet je er een kopen. Een zwerm die ergens gaat hangen, kun je ook vangen en dan is het jouw eigendom. Je begint dus met een heel volk (werkbijen, darren en een koningin). Je kan ook een doek bij de zwerm hangen en dan kunnen andere mensen zien dat die zwerm van jou is. Zo kan je dus bijen pakken van iemand anders die op jouw terrein zitten.

Hoe wordt een bij een koningin?

Dat hangt van het voer af. Een koningin krijgt speciaal en meer voer dan werksters. Dat voer heet ook wel koninginnepap. Ze krijgt zoveel omdat ze heel veel eitjes moet leggen.

Hoe maken bijen honing?

Bijen halen uit de bloemen nektar, dat in de

P. Kamstra

honingklieren van de bloem zit. Dat verzamelen ze. De bijen kunnen maar een heel klein druppeltje meenemen in hun honingmaagje. Ze vliegen van bloem tot bloem en ze moeten een heleboel bloemen bevliegen voordat ze een kleine hoeveelheid honing hebben. Dan brengen ze het naar huis en geven het over aan de thuisbijen, die er nog bepaalde stoffen aan toevoegen en het in de cellen brengen.

Maken en verzamelen bijen nog andere producten dan honing?

Ja, ze verzamelen stuifmeel, dat ze gebruiken voor het voeren van de larven en voor de opbouw van de honingraten. Ze verzamelen ook propolis, een kleefachtige stof voor het insmeren van indringers en ze gebruiken het voor het dichtsmieren van gaten. Ze halen verder nog water voor de verdamping en voor het voer.

Hoeveel eitjes legt een koningin?

Ja, een koningin kan in juli ongeveer 2000

eitjes per dag leggen. Een bijenvolk groeit van 2000 bijen in februari tot 8000 in het hoogseizoen.

Wat doet u in de winter met de bijen?

In de herfst haal ik de honing eruit en dat verkoop ik of houd het zelf. Maar als je er honing uithaalt moet je er ook weer wat voor teruggeven, dat doen imkers in de vorm van suiker. Zo kunnen ze de winter door komen. Elke maand nemen ze er een beetje van. Ze leven daarvan tot begin april. Vooral in januari, februari en maart nemen ze zo'n 12 tot 15 kilo suiker op.

Heeft u ook last van de varoa-mijt?

Ze zijn hier nog niet. Als ze ook hier komen moet je veel voorzorgsmaatregelen treffen, bv. uitroken met tabak.

Hoeveel bijen heeft u?

Ik heb 16 volken. Een volk bestaat uit ongeveer 75.000 bijen in de zomer.

Is het bijenhouden een liefhebberij of uw beroep?

Het is gewoon een liefhebberij. Ik vind het leuk om met bijen om te gaan.

Hoe kwam u op het idee om met bijen te gaan werken?

Ik kwam op de tuinbouwschool in Eelde en las daar een cursus over bijen en die ben ik gaan volgen.

Houdt u de bijen in kasten of korven?

Ik houd het grootste aantal in kasten en nog een deel in korven. Elk volk zit in een eigen kast, met een eigen geur. Dat betekent dat een indringer verstoten wordt omdat hij een andere geur heeft.

Verkoopt u ook honing?

Als ik veel heb wel, maar meestal geef ik honing aan familie of kennissen.

Bent u gevoelig voor bijensteken?

In het voorjaar valt het wel mee, want dan zijn ze tamelijk rustig en steken niet zo. Je moet er natuurlijk wel aan wennen. In de begintijd zet je hand erg op. Ik gebruik geen handschoenen.

Moet u ook een vergunning hebben om bijen te houden?

Nee, je moet een cursus volgen om te weten hoe je bijen houdt.

Hebben de burens last van uw bijen?

In het algemeen valt het wel mee, maar je moet de kasten wel met zorg plaatsen.

Krijgt u wel eens bezoekers?

Ja, mensen die langs komen en die wat willen zien van de bijen, of willen horen hoe ze leven.